

(ה) 'תזמורת האדומה'

(Rote Kapelle). כינוייה של רשת ריגול של המינהל הראשי למודיעין של הצבא הסובייטי, שפעלה בארצות הכבושות במערב אירופה בימי מלחמת-העולם השנייה. את הכינוי ת"א נתנו לרשת שירותי הביטחון של הגרמנים, כשהתחילו להתחקות אחריה. מקימה של הרשת וראשה היה היהודי ליאופולד טרפר, שנולד ב-1904 בפולין וב-1924 עלה לארץ-ישראל, אך במהרה הצטרף לפ.ק.פ. (המפלגה הקומוניסטית הפלשתינאית) ובסוף 1929 גורש לצרפת, ושם פעל בין המהגרים היהודים. מ-1932 נסע לברית-המועצות, סיים את האוניברסיטה לפעילי המפלגות באירופה, ועבד כעיתונאי ביומן 'עמאס'. באפריל 1938 נשלח לבלגיה, ושם הקים תשתית לרשת ריגול במסווה של חברת מסחר. אחרי כיבוש צרפת בידי הגרמנים ב-1940 הועבר מרכז הרשת לפריס והוקמו סניפים במרסיי, בבריסל ובהולנד. ברשת היו לא יהודים וכן יהודים רבים, רובם חברי המפלגה הקומוניסטית, והיה לה קשר עם המחתרת הקומוניסטית בצרפת ועם רשתות ריגול סובייטיות בגרמניה, כגון קבוצת שולצה-בוזין שפעלה במיניסטרוין האוויריה בברלין. חברי הרשת חדרו למשרדים גרמניים מרכזיים בפריס, ואף צותנו לסניף ה'אבור' בצרפת. בין הישגי הרשת – הודעה על פרטי מיבצע ברברוסה ומועדו וכן פרטי המתקפות של הצבא הגרמני על מוסקווה, סטלינגרד והקוקז, ומועדיהן. באביב 1942, לאחר עיקוב של שירותי הביטחון הגרמניים, שהוחל בסוף 1941, נאסרו חברי הרשת הראשונים בבלגיה. כמה מהם נשברו, וכתוצאה מכך חוסלה הרשת בהולנד, ובאוגוסט 1942 בגרמניה. ב-19 בנובמבר 1942 חוסל מרכז הרשת בפריס, שפעל בכיסוי של חברה ששמה 'זימקס' (Simex), וב-24 בנובמבר 1942 נתפס ראשה ליאופולד טרפר (כינויו היה ז'אן ז'ילבר). ב-19 בספטמבר 1943 הצליח טרפר לברוח והסתתר עד שחרור פריס. בינואר 1945 הוטס למוסקווה, שם נאסר באשמות שווא ונכלא עד שב-1955 שוחרר וטוהר. כעבור שנתיים עבר עם משפחתו לפולין, ושם עמד בראש האיגוד התרבותי היהודי. לאחר מאמצים רבים עלה ב-1973 לישראל. הוא מת ב-1982.